

zich de kunstenaar in hem te ontwikkelen. Op de muren van de werkplaats tekende hij lijn voor lijn schilderijen na, die hij, tijdens het schaftuur, in reproductie voor de ramen van een boekhandel had zien staan. En hij bracht beschouwers daarmee voor het eerst in verwondering, zoals hij dat wederom doen zal, wanneer hij uit Italië en Spanje plotseling die kleine schetsen opstuurt, die het begin van zijn schrijversloopbaan vormen.

Onder Goteling Vinnis op de Burgeravondschool en later bij Joosten op het atelier, waar hij 's Zondags mocht komen werken, ontving hij de eerste leiding. De beschrijving van Meester Juulsen in *Jakob* en de eerste, door Van Looy zelf geïllustreerde uitgave van *Proza*, opgedragen „Aan de nagedachtenis van mijn eersten vriend en leermeester, den kunstschilder D. J. H. Joosten”, geven een beeld van de verhouding, die tussen beiden is ontstaan. Zijn leven lang is Van Looy aan dezen ouderen vriend gehecht gebleven, ongetwijfeld mede door het gevoel, grote dank verschuldigd te zijn voor diens steun bij de gewichtige stap, die het keerpunt in zijn leven zou betekenen. . . .

„— — Een tijd van gisting, toen — — een jong gedachte-leven begon te bewegen, — — een tijd van veel plannen en gepraat.” Al heeft Van Looy zich van deze karakteristiek, de enige van de eerste Amsterdamse jaren, die in zijn werk te vinden is, bij de tekening van een gedesillustreerde — Johan uit *Gekken* — bediend, ze is te pregnant, te direct, om er niet een reflex van het hart in te zien. Hoe dan echter deze nuchtere, bijna kleinerende toon te verklaren, waar men de kreet der artistieke revolutie verwachten zou? Want toen Van Looy, mede door toedoen van Joosten, in 1877 Haarlem voor Amsterdam verwisselde, van weesjongen leerling aan de Rijks-Academie van Beeldende Kunsten was geworden, kwam hij in onmiddellijk contact met de haard der smeulende reactie: de antiek-klasse van August Allebé. Onder diens leiding, gericht op geest, métier-kennis en vormbesef, werd hier naar een meer concreet verweer gezocht tegen een schilderkunst, die de contouren oploste in atmosfeer, de vormen verzwakte door haar impressionistische werkwijze, die de lijn uitsluitend beschouwde als de grens tussen twee kleurvlakken en zich stelselmatig verzette tegen elke strekking, waardoor de zuivere toon vervalst zou kunnen worden. Terwijl het Haagse overwicht afnam, won Amsterdam aan invloed en werd de Rijks-Academie, hoewel geen kunstinstituut met een positief program, het brandpunt van een nieuwe beweging. Deze kenmerkte zich door een groot aantal markante figuren, die, ondanks hun vaak sterk uiteenlopende persoonlijkheden, in zóverre één lijn volgden, dat zij niet langer het Haagse impressionisme tot voorbeeld of hoogste doel stelden. Wat zij zochten was een decoratiever samenstel; wat hen bezielde was een streven naar karakterisering, die de aandrang van de zinnelijke schildertaal in